

Jaunimėlis

2017 - 2018 m. m.
RUGSĖJIS - SPALIS Nr. 1

Žėlvos gimnazijos bendruomenės laikraštėlis

Mūsų mokykloje...

Trumpa prabėgusių įvykių apžvalga

Projektas „Sveikatiada“

Mūsų gimnazija šiais mokslo metais prisijungė prie šalies mokyklų projekto „Sveikatiada“. Visa gimnazijos bendruomenė pakviesta aktyviai dalyvauti šiame projekte. Mokykloms/gimnazijoms kiekvieną mėnesį skiriamos veiklos, kurias reikia atlikti. Rugsėjo mėnesį parengtas „Sveikatiados standas“. Visus mokslo metus vyks Sveikatiados aktyviausiųjų rinkimai.

Minėta LIETUVOS ŽYDŲ GENOCIDO AUKŲ ATMINIMO DIENA

Ji rugsėjo 22-ąją buvo minima ir Žėlvos gimnazijoje. 1-4 klasių mokiniai, savo mokytojų lydimi, leidosi po senąją Žėlvą ieškodami čia seniau gyvenusių žydų tautybės žmonių pėdsakų, 5-8 klasių atstovai su auklėtojais Žėlvos žydų kapinių šlaite iš akmenėlių dėliojo Dovydo žvaigždę, taip prisimindami II-ojo pasaulinio karo pradžioje miestelyje žuvusius žydus, o vyresnieji, susirinkę mokyklos fojė, dalyvavo šiųmetinėje akcijoje - skaitė Holokausto aukų - buvusių žėlviškių - vardus. Istorija neturi būti pamiršta...

Išvyka į Ruklą

Grupelė vyresniųjų klasių moksleivių spalio mėnesį lankėsi Lietuvos Kariuomenės Generolo Adolfo Ramanausko Kovinio Rengimo Centre. Jie turėjo progą pasivažinėti šarvuočiais, pašaudyti automatiniais ginklais, klausėsi informacinio pranešimo apie kariuomenę, ragavo kareiviškos košės. Išvyka visiems labai patiko.

Dalyvavome Pilietiškumo akcijoje

Visa gimnazijos bendruomenė spalio viduryje dalyvavo pilietiškumo akcijoje „Mintim, širdim, žodžiu prie Jūsų priglundu“. Klasių atstovai Pagyvenusių žmonių dienos proga lankėsi Žėlvos katalikiškuose senelių namuose, kur nunešė įvairių pačių mokinių paruoštų dovanų, surengė nedidelį koncertą.

Apsilankymas teatre

9 klasės mokiniai apsilankė teatre Vilniuje – Lietuvos nacionalinio dramos teatro scenoje išvydo žinomo režisieriaus Jono Vaitkaus režisuotą Kazio Binkio „Atžalyną“. Tai prasminga pjesė, pasakojanti apie gimnazistų gyvenimą, kelianti aktualius ir šių dienų jaunam žmogui klausimus. Spektaklis devintokams patiko.

Štai pralėkė, praskubėjo du naujųjų mokslo metų mėnesiai. Jau ir rudens atostogos atbūtos. Kuo gyvenome, kuo džiaugėmės ar dėl ko liūdėjome visą tą laiką? Įvykiai gimnazijoje keitė vienas kitą: išvykos, susitikimai, projektai... Ir, aišku, mokslai. Jie vis tik svarbiausi. Kaip čia sekėsi? Dar mėnuo, ir skaičiuosime I-ojo trimestro rezultatus. Ar nenuvils jie mūsų? Verta pasistengti...

O mes toliau skaičiuosime savo dienas mokykloje. Kiek čia truks, atskubės didžiausia metų šventė – Šv. Kalėdos. Gyvensime jos laukimu, pasiruošimo jai nuotaikomis. Taip ir sukasi laiko ratas. O dabar – įdomaus ir prasmingo buvimo savoje mokykloje!

„Jaunimėlio“ redkolegija

Kaip ir kiekvieną rudenį, ir šįkart mūsų gimnazijos pradinukai visus nudžiugino įvairiais, įdomiais, originaliais darbais iš rudens daržovių ir vaisių. Nuotraukoje – darbų paroda.

Džiugi žinia

O ji pasiekė iš Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro. Sužinojome, kad mūsų gimnazijos muziejui (vadovė – Zita Kriaučiūnienė) regioninės (Aukštaitijos) mokyklų muziejų apžiūros konkurse skirta I-oji vieta. Smagu, kad prasminga ir kruopšti veikla įvertinta. Beje, tai ne pirmasis toks gimnazijos muziejaus pasiekimas.

Apie šiuos ir kitus mūsų gimnazijos gyvenimo įvykius plačiau skaitykite Žėlvos gimnazijos Facebook paskyroje.

Mes ir kultūra, kalba, literatūra

Buvo paminėta Europos kalbų diena

Rugsėjo 26 d. visoje Europoje švenčiama Europos kalbų diena. Šios šventės tikslas – populiarinti daugiakalbę Europos kultūrą, skatinti europiečius mokytis kalbų ir per kalbas pažinti svetimas kultūras. Mūsų mokiniai taip pat minėjo šią dieną. Per anglų kalbos pamokas visos klasės dalyvavo kalbų viktorinoje. Keturios komandos dalyvavo „Protų mūšyje“. Laimėjo III g klasės komanda, tik dviem taškais atsiliko I g mokiniai. „Protų mūšis“ vyko skaitykloje. Jį organizavo bibliotekininkė Jolanta Gelūnaitė, rusų kalbos mokytoja A.Stankevičienė, anglų kalbos mokytoja D.Kriaučiūnaitė.

Renginio gimnazijos bibliotekoje akimirka

GAIVIOJI ŽODŽIŲ VERSMĖ

Mūsų kūrybiniai bandymai

Dovydas Naraškevičius, 7 klasė

Ar tai svajonė, nežinau,
Ranka paliesti šaltą žvaigždę,
Ar realybė, nežinau,
Draugų paklaust neišdrįsau.

Tik pasvajoju vakarais
Galvą užvertęs į padangę –
Ji taip toli, o gal arti
Svajonė, o gal realybė -
Balta, nepaprastai balta,
Šalta, beprotiškai šalta
Žiema.

...Girgžda po kojomis jau sniegas,
Medžius apdengęs baltas miegas.
Žiema...

Stasys Katinas, 7 klasė

Gyveno kartą toks žmogus,
Jis buvo toks gražus,
Kovos mokėjo jis visus menus,
Jis bandė keist pasaulį.

Pavyko jam pakeist pasaulį,
Visi mylėjo jį ir gerbė,
Bet gerus darbus daryti jam lengva,
Ir garbės jis net netroško.

Žinau, kad pasaulį keist nelengva,
Ir sunkumų patirt daug gali,
Bet pasaulį keisti reikia.

Ruduo. Nuotrauka Eglės Grybauskaitės

Bet pasaulį keisti
reikia,
Nes pasaulis jau
toka liūdnas,
Tad visi pakeisim jį
greičiau.

Žiūrėjome spektaklį pagal poetės Juditos Vaičiūnaitės kūrybą

Spalio 26-ąją gimnazijoje turėjome progą pamatyti muzikinį poezijos spektaklį pagal žinomos lietuvių poetės Juditos Vaičiūnaitės eiles „Kelionė“. J.Vaičiūnaitės, vadinamos miesto poete, kūrybą mums pristatė „Kelionės“ teatras ir aktorė Donata Kielaitė.

Nuotraukoje – spektaklio akimirka.

Panelių spindesys ir kalbos skurdas

Mano promočiutė buvusi mokytoja. Visi sako, kad ji smetoniška mokytoja. Ką tai reiškia, nelabai suprantu, tik žinau, kad ji dirbo, kaip pati sako, „prie Smetonos“. Ilgą laiką man tokio paaiškinimo užteko. Bet vienas įvykis minėtą promočiutės apibūdinimą parodė visai kitu kampu. O buvo taip: kaip pasakoje apie Raudonkepuraite, ėjau aplankyti savo senolės. Sakysit, kas čia tokio, visi lankėme ar lankome savo močiutes, senelius. Ė, ne, mano apsilankymas promočiutės namuose tai išistas ritualas: servetėlės, puodeliai, šaukšteliai, tiesi nugara sėdint, jokių alkūnių ant stalo ir dar daugybė taisyklių. Ir, svarbiausia, taisyklinga, aiški kalba. Ir pasitaisyk tu taip, kad kaip tik šiandien užtikau savo sengalvėlę, žiūrinčią laidą, kurioje dailios panelės kalbėjo apie sveiką gyvenimą ir savo grožį. Prisedau ant sofos kraštelio ir aš, stebiu, klausau. O iš ekrano tik liejasi protingi patarimai: „Svarbiausia - nedavalgyti. Taip taip, pagrinde tai man padėjo atsikratyti nepageidaujamų kilogramų. Reikia ant tuščio skrandžio išgerti vandens su citrina. To pasekoje ir oda skaisti, ir rezultate geriau jaučiuosi.“ Žiūriu, ogi mano smetoniška mokytoja rausta, bąla, už širdies griebiasi. Man nebe juokai – kad, kaip toj laidoj, to pasekoje ir rezultate kokia nelaimė neatsitiktų. Greitai taisau padėtį: „Promočiute, čia humoristinė laida, tai ir juokauja dalyvės. Jos puikiausiai žino, kad reikia neprisivalgyti, nevalgius išgerti vandens ir nuo to oda bus skaisti ir gyvenimas taps gražus.“ Šiaip ne taip pavyko nuraminti sengalvėlę.

Kaip sunku šiuolaikiniame pasaulyje gyventi smetoniškom mokytojoms ir jų provaikaitėm.

Laura Giedraitė, IVg klasės mokinė

Pristatome projektą

„Žirgininkystės ir arklininkystės tradicijos Ukmergės rajono Želvos krašte“

Jį, padedant mokytojai Rasai Povylienei, rengė 9 klasės mokiniai.

Šis tas įdomaus, kas ir jus galėtų sudominti.

Visada verta pažinti savo gimtinės istoriją, tyrinėti jos žmonių papročius, tradicijas.

Apie projektą:

Darbo temą pasirinkti nebuvo sunku, nes Želva – išskirtinis miestas dėl to, jog jo simbolis – žirgas, arklys. Nors šis simbolis daugiau susijęs su miestelio praeitimi, ne dabartimi, bet ir domėtis gimtosios vietos praeitimi visada svarbu. Dar ir šiandien sklinda legendos apie kažkada miestelyje veikusius didelius arklių turgus, net visoje respublikoje garsias žirginio sporto varžybas. Vadinasi, arklys, žirgas želviškių gyvenime iš tiesų buvęs labai svarbus. Informacijos apie tai įvairiuose šaltiniuose sukaupia nemažai, tad rūpėjo viską surinkti, sudėti į vieną bendrą darbą. Pavasarį buvo pasirinkta tema, pavasarį – vasarą rinkta informacija, susirinkus rudenį ji pateikta, susisteminta, atrinkta tai, kas darbui tinka, reikalinga.

Arklininkystė ir žirgininkystė Želvos krašte

Bet šio darbo tikslas – patyrinėti, kokią vietą arklys, žirgas užėmė mūsų gimtojo krašto žmonių gyvenime, kuo jis svarbus šiandien.

Apie tai, kad šie protingiausiais naminiai padarais laikomi gyvūnai iš tiesų buvo svarbūs, rodo tokie faktai, išlikę ženklai:

1. Želvos **miestelio herbe** pavaizduotas darbinis arklys ir žirgas.
2. Yra likę senų žmonių liudijimų apie seniau Želvoje veikusius **didelius arklių turgus**.
3. Dar tebėra senasis **Želvos hipodromas** (tiesa, žirginio sporto varžybos čia seniai nebevyksta).
4. Yra išlikę įdomių nuotraukų, užrašyta žmonių prisiminimų apie buvusį garsų šio krašto žirgininką, buvusį vietos kolūkio pirmininką **Joną Vinckų**, jo iniciatyva rengtas **žirginio sporto varžybas**.
5. Netoli Želvos, Laumėnų kaime, gyvena garsus šių dienų Lietuvos žirginio sporto entuziastas, įvairių varžybų laimėtojas **Kazimieras Trota**.
6. Želvos miestelio centre pastatyta **medžio skulptūra, vaizduojanti arklį – žirgą**.
7. Ir šiandien kai kurie Želvos ir aplinkinių kaimų **gyventojai laiko arklus**.
8. Prisiminti arklį, žirgą želviškai skatinami kiekvieną vasarą rengiantis tradicinei **Kraštiečių šventei**: gyventojai savo namus, kiemus puošia žirgo, arklio simboliu ar su juo susijusia atributika, o šventės metu vaikus ir suaugusius po miestelį **vežioja gyvas arkliukas**.

Legendinis Želvos hipodromas

Jis didelio šio krašto žirginio sporto entuziasto, buvusio „Gimtosios žemės“ kolūkio pirmininko Jono Vinckaus (1944-1999 m.), iniciatyva įrengtas 1979 m. Tuo buvo sudaryta galimybė rengti masines žirgų lenktynes, pradžioje – rajonines, vėliau – respublikines. Deja, šiandien hipodromas nebeveikia: jis privatizuotas, buvusio hipodromo plotu dalijasi keli savininkai (daugiausiai čia ganomi gyvuliai), o buvęs takas, kuriuo prieš keletą dešimtmečių šuoliuodavo eiklieji žirgai varžybų ar treniruočių metu, baigia apaugti žole.

Mūsų dienomis dažnai ten traukia Želvos jaunimas, negyvenęs anuomet, nematęs eikliausių Lietuvos žirgų lenktynių, neregėjęs minių žmonių, susirinkdavusių į garsias to meto šventes. Istorija liko senasis hipodromas su Želvele ir tilteliais per ją, medinė lauko žiūrovų tribūna, o ant kalnelio – didžiulė arklidė su įspūdingu piešiniu ant stogo fasado. Viskas liko tik prisiminimuose, kurių aidas pasiekia ir jaunesniąją kartą.

Knygoje „Želvos kraštas senose fotografijose“ (autorės – Z. Kriaučiūnienė ir R. Povylienė) radome įdomų dalyką – dviejų kažkada vykusių žirginio sporto švenčių programų tekstus. Labai įdomu buvo juos paskaityti:

Iš 1986-ųjų metų Naujametinės sporto šventės programos:

Skelbiami 8 žirgų važiavimai:

Komjaunimo komiteto prizui laimėti (3 žirgai);

Želvos sporto mokyklos prizui (4 žirgai);

Želvos apylinkės prizui (3 žirgai);

Žalgirio kolūkio prizui (5 žirgai);

Želvos hipodromo prizui (4 žirgai);

S.Nėries kolūkio prizui (4 žirgai);

Leonpolio PTŪ prizui (5 žirgai);

„Lenino keliu“ kolūkio prizui (5 žirgai).

Želvos važnyčiotojai: Darius Vinskus (su Princu, Omfalu), Jonas Vinskus (su Agatovj).

Šventės programoje: žirgų lenktynės, apdovanojimai (šeima nugalėtoja, seniausias važnyčiotojas, jauniausias važnyčiotojas, moteris už geriausią rezultatą), Vilniaus VJSTM motokrosininkų pasirodymas, Ukmergės raj. automėgėjų varžybos, jų apdovanojimas.

Dvi Želvos krašto žirginio sporto legendos: Jonas Vinckus (dešinėje) ir Kazimieras Trota

(Darbo tęsinį galėsite rasti kituose „Jaunimėlio“ numeriuose)

Gimnazijos muziejaus naujienos

Pastaruosius mėnesius gimnazijos muziejuje darbų netrūko. Čia bažnyčios jubiliejiniams metams (1892-2017) parengėme nedidelį leidinėlį, kalbinom krašto žmones, užrašinėjom prisiminimus – rengėmės naujam projektui. Apie tai skelbsime tada, kai daugiau nuveiksime. Dalyvavome Ukmergės rajono savivaldybės inicijuotame projekte Žydų kultūros diena – rugsėjo 5-ajai. Džiaugiamės, kad realizuota sena mūsų svajonė turėti senosios Želvos planą, kuris iki tol buvo tik muziejuje. Gaila tų vaikinukų, kurie išniekino gražų darbą, trypė kojomis, nuplėšė lentelę su pavardėmis žmonių, atkūrusių tarpukario Želvą. Tai mankurtų darbas, kai po kojomis trypiami šventi dalykai, niekinama atmintis.

Svečiai

Sulaukėme svečių iš toliau – Želvoje ir muziejuje lankėsi Tudi ir Debora Shulenk iš Niujorko (JAV), Želvos žydų išeivijos antėkės. Jos pasakojo, kad jų prosenelio šeima gyveno Paželių kaime ir net pasivadino šio kaimo vardu – Pazol. Mums žinoma, kad Pazol šeima galėjo gyventi toj vietoj, kur nuo seno buvo (ir tebėra) Kvietkauskienės Reginos sodyba. Ten likę buvusio prūdo pėdsakai ilgai buvo vadinami „Žydo bala“, o pelkėta žemė, ant kurios 1983 m. „išdygo“ 5 „alytukai“ (Vėjų gatvė) – „žydo žeme“. Jaunos merginos labai domėjosi miesteliu, žydų istorija, su ašaromis klausėsi mūsų pasakojimo ekskursijoje po Želvą. Muziejaus svečių knygoje įrašė dėkingumo žodžius: „Mes labai norime jums padėkoti už toliau jūsų tęsiamą darbą atrandant žydų paveldo istoriją ir tai, kad pasidalinot savo žiniomis su mumis.“

Viešias lydėjo muziejaus bičiulė Želvos vaikaitė Roza Bieliauskienė, Vilniaus Šolom Aleichem mokyklos mokytoja, kurios seneliai buvo Želvos žydai ir žuvo čia per holokaustą. Grįžusi į Vilnių ji atsiuntė medžiagos muziejaus projektui „Želva, kurios nėra“ (projektas suplanuotas). Dėkingi Rozai už ištikimybę Želvai, pagalbą muziejui.

Rugpjūčio 22 d. sulaukėme svečių iš Pietų Afrikos – antrą kartą į Želvą atvyko Stokolių giminės žmonės – Marcel Stokol Pleaner ir Raymond Pleaner. Jų senelio brolis Hirshel Stokol tarpukariu mokė Želvos žydų vaikus dviklasėje mokykloje ir kartu su šeima žuvo per holokaustą. Apie svečių išpūdžius pasakoja įrašas muziejaus Svečių knygoje: „Koks nepaprastas įvykis buvo sėdėti mokyklos muziejuje ir pasakoti istorijas apie savo tėvą ir jo šeimą, gyvenusią čia. Žinios ir gerumas, kuriuos mums parodė Zita, buvo nuostabūs. Labai jums ačiū... Esame labai dėkingi už galimybę sutikti jus ir sužinoti tiek daug apie Želvą. Didžiuojusi sužindama save lietuve...“ Marcel paliko keletą šeimos dokumentų kopijas, tarp jų – ir Lietuvos piliečio paso kopiją. Mūsų žiniomis, tai pirmoji Želvos žydų išeivijos arstovė, turinti Lietuvos pilietybę.

Susitikimai

Per vasarą į savo mokyklą rinkosi 1967, 1977 ir 1987 metų abiturientai. Jaunatviški, linksmi, pasiilgę mokyklos, vieni kitų, savo suolų, klasės lentos, vaikystės ir jaunystės prisiminimų kupini. Ėjo į klases, pasakojosi vieni apie kitus, ką nuveikė per penkerius metus (šios klasės ištikimiausios – renkasi kas penkeri metai), minėjo mokytojus. Pamokos muziejuje šį kartą buvo rimtesnės – kiekvienai klasei parengta edukacinė pamokėlė apie „atradimus“ mokyklos istorijoje, naujienas. Susitikimuose dalyvavęs mokyklos direktorius V. Tavoras pasakojo apie dabartinę mūsų mokyklą, sulaukė klausimų. 38 -ajai laidai pateikėme mįslę – kokia skulptūra mokyklos kieme skirta jų klasei ir kodėl? Į klausimą teko atsakyti muziejaus vadovei...

Tos ilgesio valandėlės visos prasidėjo kapelių lankymu, žvakelių uždegimu ir mokytojams, ir klasės bičiuliams. Netekčių daug. 18-oji laida jų turi daugiausia – iš 17-os likę 11.

Susitikimai, kaip įprasta, turi 3 dalis: rimties pusvalandis kapuose, jaunystės prisiminimų valanda mokykloje ir neriboto laiko užstatęs mokyklinių pokštų ir nutikimų istorijų pynė... Tai kartojas metai iš metų, kasmet iš to ritmo išstumdama senąsias laidas... Jau nebesirenka 1 – 9 laidos... (1950-1959 m.) Kiekviena po apsilankymo mokykloje palieka pėdsaką – ilgesiu ir meile

dvelkiantį įrašą muziejaus Svečių knygoje. Nesumeluotų, nuoširdžių jausmų ženklą.

Lobis

Didžiausią lobį muziejui dovanojo 17-osios laidos abiturientė Aldona Juknevičiūtė – Motiejūnaitė, gyvenanti Marijampolėje. Tai senų fotografijų rinkinys, kurį sudaro 89 nuotraukos, atspindinčios Želvos kraštą ir jo žmones 1930-1976 m. Nuotraukos žymaus to meto Želvos fotografo Juozo Juknevičiaus (1899-1986 m.), pirmojo ir vienintelio fotografo profesionalo, gyvenusio ir dirbusio Želvoje. Nuotraukose – senieji miestelio pastatai, mokyklos statybos, bažnyčios erdvės, žmonių portretai.

Aldona ne tik nuotraukas dovanojo, bet ir kai kurių paaiškinimus. Ji domisi savo giminės istorija, siūsdama kraštotyrynės medžiagos padeda atskleisti dar nenagrinėtus faktus, dalykus.

Savo giminės istorija domisi ir buvęs mūsų mokinys, kilęs iš Davenių kaimo, Juozas Motiejūnas. Jis atsiuntė prisiminimų apie Dainiškių pradžios mokyklą, Davenių kaimą, o šiuo metu dėlioja Baltojo kryžiaus atsiradimo istoriją...

Taigi, Želvos krašto istorija teberašoma, pildomi baltieji jos puslapiai...

Ar bus Želvoje dar vienas muziejus?

Želvos miestelio žmonės pritaria, kad reikia miestelyje muziejaus – saviems, svečiams, sugrįžtantiems paviešėti, į šventes. Yra tokia galimybė, kuriama vizija, ieškoma lėšų. Mūsų gimnazijos muziejus jų ieško per savo bičiulius užsienyje – kalbinama Želvos žydų Klabinų giminė Rumunijoje, Brazilijoje. Jeigu Želvos bendruomenė pateiks patrauklų muziejaus steigimo projektą, jis bus finansuojamas iš Brazilijos. Susirašinėjame su bičiuliu iš Brazilijos, dirbančiu diplomatu Rumunijoje, Fernando Klabinu. Jis žada pagalbą.

Ką veikė muziejaus bičiuliai?

Į būrelį atėjo dar du aštuntokai – Kamilė Petkevičiūtė ir Jokūbas Kisielius. Jie buvo „pakrikštyti“ įvairiais kvotimais ir išbandymais, po to – šauniomis vaišėmis. Skanūs buvo Austėjos paruošti saldumynai.

Tvarkėme Lietuvos kareivėlių savanorių kapelius, ruošiamės Pilietiško pamokai lapkričio 23 dieną.

Sudarėme naujas elgesio muziejuje taisykles, supažindinsime lankytojus. Išrinkome būrelį savivaldą – seniūne Austėja Petniūnaitė, pavaduotoja – kitą Austėją.

Puslapį parengė muziejaus vadovė Z. Kriaučiūnienė ir Austėja Petniūnaitė

Nuotraukoje – į klasės susitikimą po 30-ies metų susirinkę 38-osios laidos abiturientai

Šį „Jaunimėlį“ padėjo parengti:

Mokytojos Daiva Kriaučiūnaitė, Zita Kriaučiūnienė, Romualda Stražinskienė, mokiniai Dovydas Naraškevičius, Stasys Katinas, Austėja Petniūnaitė, Eglė Grybauskaitė, Laura Giedraitė. Ačiū jiems!

Maketavo Rasa Povylienė

Želvos gimnazija, 2017 – 11 – 06

RAŠYKITE MUMS: zelvosjaunimelis@gmail.com

